

LATINSKO-SLOVENSKÝ SLOVNÍK (1. – 17. lekcia)

- ā, ab** od (predl. s abl.; **ā** sa používa pred spoluhláskou, **ab** pred samohláskou a hláskou *h*)
- absum**, abesse, āfuī, āfutūrūs byť preč, byť vzdialený, byť neprítomný
- accidō**, ere, cidī pripadať, dopadať; prihodiť sa, stať sa
- accipiō**, ere, cēpī, ceptum prijímať, dostávať, brať
- accūrātus**, a, um dôkladný
- ācer**, ācris, ācre ostrý, prudký
- aciēs**, ēī, f. ostriе; bystrosť; šik
- ad** k, ku, do, pri (predl. s acc.)
- adiciō**, ere, iēcī, iectum pridávať, pripájať
- aditus**, ūs, m. príchod, prístup, vchod
- admīror**, ārī, ātus sum obdivovať, čudovať sa
- adsum**, adesse, affuī (adfūī), affutūrūs (adfutūrūs) byť prítomný, byť pri (niekom, niečom), pomáhať, objaviť sa, dostaviť sa
- adventus**, ūs, m. príchod
- adversus**, a, um obrátený oproti; nepriateľský; nepriaznivý, nešťastný
- aedificium**, iī, n. budova, stavba
- aedificō**, āre, āvī, ātum stavať, budovať, zakladať
- aegrōtō**, āre, āvī, ātum byť chorý, chorľavieť, chradnúť
- Aegyptus**, ī, f. Egypt
- aēneus**, a, um kovový, medený, bronzový
- aestās**, ātis, f. leto
- aetās**, ātis, f. vek, (ľudský) život; obdobie, doba
- aevum**, ī, n. vek, večnosť
- afficiō**, ere, fēcī, fectum opatrit'
- ager**, grī, m. pole; územie, kraj
- agō**, ere, ēgī, āctum konať, robiť, počínať si; rokovať
- agricola**, ae, m. roľník
- Alexander**, drī, m. Alexander; *Alexander Magnus* Alexander Veľký, macedónsky kráľ
- Alexandrīa**, ae, f. Alexandria, meno mnohých miest pomenovaných podľa Alexandra Veľkého; najznámejšia A. bola v Egypte
- aliēnus**, a, um cudzí
- aliquandō** niekedy, raz
- aliquis**, aliquid niekto, niečo; **aliquī**, aliqua, aliquod niektorý, nejaký
- alius**, alia, aliud iný, druhý; ostatný; **alius – alius** jeden – druhý
- alter**, era, erum druhý, iný; opačný; **alter – alter** jeden – druhý
- altus**, a, um vysoký, hlboký
- amīcītia**, ae, f. priateľstvo
- amīcus**, ī, m. priateľ
- amō**, āre, āvī, ātum milovať, mať rád
- amor**, ōris, m. láska
- ancilla**, ae, f. slúžka
- animal**, ālis, n. živočích, zviera
- animus**, ī, m. duch, duša, myseľ
- annus**, ī, m. rok
- ante** pred (predl. s acc.); predtým, prv, skôr
- antīquus**, a, um dávny, starodávny, staroveký
- Apollō**, inis, m. Apolón, grécky a rímsky boh svetla, slnka a umenia
- appellō**, āre, āvī, ātum oslovovať; volať na pomoc; nazývať (niekoho/niečo – acc., niekým/niečím – acc.)
- apud** pri, u, v, pred (predl. s acc.)
- aqua**, ae, f. voda
- Aristidēs**, is, m. Aristidēs, aténsky štátnik a vojvodca
- arma**, ōrum, n. zbraň, zbrane, vojna (len pl.)
- ars**, artis, f. umenie; remeslo; veda; *artēs et litterae* umenia a vedy
- artifex**, ficis, m. remeselník, tvorca, umelec
- arvum**, ī, n. pole
- arx**, arcis, f. hrad, pevnosť
- Athēnae**, ārum, f. Atény
- Athēniēnsis**, is, m. Aténčan
- atque** a, i, aj, tiež, a tiež, a k tomu
- ātrium**, iī, n. ātrium (hlavná miestnosť ríms. domu)
- auctor**, ōris, m. autor, tvorca; radca
- auctōritās**, ātis, f. vážnosť, vplyv, moc
- audācia**, ae, f. odvaha
- audācter** (zriedka **audaciter**) odvážne, smelo
- audāx**, ācis odvážny, smelý; opovážlivý, bezočivý
- audeō**, ēre, ausus sum odvažovať sa, mať odvahu, odhodlať sa
- audiō**, īre, īvī, ītum počúvať
- Augustus**, ī, m. (z **augustus**, a, um požehnaný, vznešený) čestné prímene, ktoré rímsky senát udelil Oktaviánovi; *Octāviānus Augustus* Oktavián Augustus, prvý rímsky cisár (63 p. n. l. – 14 n. l.)
- Aulus**, ī, m. rímske meno; *Aulus Gelius* rímsky spisovateľ (125 – 180); *Aulus Hirtius* Caesarov legát a spisovateľ
- auris**, is, f. ucho; pl. sluch
- aut** alebo; **aut – aut** alebo – alebo, buď – buď
- autem** ale, však, avšak
- autumnus**, ī, m. jeseň
- auxilium**, iī, n. pomoc, podpora
- aveō** (**haveō**), ēre má len imperatív ave, avete, have, havete buď zdravý, buďte zdraví, dobré zdravie, vitaj, vitajte
- avis**, is, f. vták
- āvolo**, āre, āvī, ātum odlietať
- Belgae**, ārum, m. Belgovia, obyvatelia sever. časti Galie
- bellum**, ī, n. vojna
- bene** dobre
- beneficium**, iī, n. dobrodenie, milosť, láskavosť, priazeň
- bibliothēca**, ae, f. knižnica
- bibō**, ere, bibī, pōtum piť, vsať, napiť sa
- blandior**, īrī, ītus sum lichoitiť
- bonum**, ī, n. dobro; úžitok, osoh; **bona**, ōrum, n. majetok, bohatstvo

bonus, a, um dobrý
bra(c)chium, ī, n. rameno; vetva, konár
brevis, e krátky; stručný
caelum, ī, n. nebo, nebesá, obloha; podnebie
Caesar, aris, m. meno rodu Iuliovcov; Gaius Iulius Caesar – štátnik, vojvodca a spisovateľ (100 – 44 p. n. l.); cisár
calamitās, ātis, f. škoda, pohroma, nešťastie, strata
calidus, a, um teplý, horúci
cantō, āre, āvī, ātum spievať, ospevovať
cantus, ūs, m. spev; pieseň
capīō, ere, cēpī, captum brať, chytať; obsadiť, zmocniť sa, dobyť, zajať; *arma capere* chopiť sa zbraní
caput, capitis, n. hlava; kapitola
carmen, inis, n. pieseň, báseň
Carthāgō, inis, f. Kartágo
cārus, a, um drahý, drahocenný; milý
castīgō, āre, āvī, ātum karhať
castrum, ī, n. opevnené miesto, pevnosť; **castra**, ōrum, n. (vojenský) tábor
Catilīna, ae, m. Catilina (*L. Sergius Catilina* – pôvodca sprisahania v roku 63 p. n. l.)
causa, ae, f. príčina, dôvod, zámienka, prípad
celeber, bris, bre slávny
celebrō, āre, āvī, ātum sláviť, oslavovať
celer, eris, ere rýchly
cēna, ae, f. hlavné jedlo, obed
cēreus, a, um voskový
cernō, ere, crēvī, crētum rozoznávať, vidieť, poznávať
certus, a, um istý, určitý, spoľahlivý
cervus, ī, m. jeleň
cēterī, ae, a (obyčajne pl.) ostatní, druhí, iní
cibus, ī, m. pokrm, jedlo, strava, potrava
Cicerō, ōnis, m. Marcus Tullius Cicero, slávny rímsky rečník a spisovateľ (106 – 43 p. n. l.)
cīvis, is, m. f. občan, občianka
cīvitās, ātis, f. občianstvo, občianske právo; obec, kmeň, štát, mestský štát, mesto
clādēs, is, f. porážka
clam tajne
clārus, a, um jasný, zrozumiteľný; hlasný; slávny
classis, is, f. loďstvo
claudō, ere, clausī, clausum zatvárať
coēreco, ēre, cui, citum krotiť
cōgnitiō, ōnis, f. poznávanie, poznanie, znalosť
cognōmen, inis, n. rodinné meno, priezvisko; (čestné) prímenie; prezývka
cognōscō, ere, nōvī, nitum poznávať, dozvedieť sa
cōgō, ere, coēgī, coāctum zhromažďovať; spájať; zvolávať, povolávať; tlačiť, nútiť
collocō, āre, āvī, ātum umiestniť, položiť, postaviť
colō, ere, coluī, cultum obrábať, pestovať, ošetrovať; obývať; uctievať, ctíť si, vážiť si, mať v úcte; zušľachťovať
commentārius, ī, m. zápis; pl. zápisky, pamäti

committō, ere, mīsi, missum púšťať sa (do niečoho – acc.); odovzdávať, zverovať; *proelium committere* zvädzať boj
commūnis, e spoločný, všeobecný
complector, plectī, plexus sum objímať; zahŕňať, obsahovať
concordia, ae, f. svornosť
conditor, ōris, m. zakladateľ, pôvodca, tvorca
condō, ere, didī, ditum skladať, zakladať, stavať, budovať
cōnfidō, ere, fīsus sum dôverovať (niekomu), spoliehať sa (na niekoho – dat.), pevne veriť, pevne dúfať
cōnfirmō, āre, āvī, ātum upevňovať, posilňovať; potvrdzovať
cōnfligō, ere, flīxī, flīctum narážať; zraziť sa v boji, stretnúť sa v boji, dať sa do boja
coniugō, āre, āvī, ātum spojiť, zlúčiť
coniungō, ere, iūnxī, iūnctum spájať, zlučovať, pripájať
coniūrātī, ōrum, m. sprisahanci
coniūrātiō, ōnis, f. sprisahanie, vzbura
cōnor, ārī, ātus sum pokúšať sa, usilovať sa, snažiť sa
cōnservō, āre, āvī, ātum zachovávať, uchovávať, udržiavať
cōnsilium, ī, n. rada, porada, úradné zasadnutie, rozvaha, rozhodnutie, uznesenie, úmysel, zámer
cōnstāns, antis pevný, stály, nemenný
cōnsul, lis, m. konzul
contemnō, ere, tempsī, temptum nedbať; nevšimáť si; opovrhovať, pohŕdať (s acc.)
continenter nepretržite, neustále
contrā oproti, naproti, na druhej strane, naproti tomu, naopak, zas (adv.); proti (predl. s acc.)
contrahō, ere, trāxī, trāctum sťahovať, skracovať
cōpia, ae, f. zásoba, hojnosť, množstvo, bohatosť; **cōpiae**, ārum, f. vojenské zbory
cor, cordis, n. srdce
Corinthus, ī, f. Korint, mesto v strednom Grécku
cornū, ūs, n. roh, paroh; roh (hud. nástroj); krídlo (v šíku)
corōna, ae, f. veniec, koruna
corpus, oris, n. telo, teleso
crās zajtra
crēdō, ere, didī, ditum veriť, dôverovať
creō, āre, āvī, ātum voliť, ustanoviť; tvoriť, plodiť
cultus, ūs, m. pestovanie; vzdelanie, vzdelanosť; uctievanie, úcta
cum keď (čas. spojka)
cum s, so (predl. s abl.)
cupīō, ere, īvī, itum žiadať si, priať si, želať si, túžiť (s acc.)
cūr prečo, načo
cūria, ae, f. kúria, budova senátu, radnica
currō, ere, cucurrī, cursum bežať, behať, ponáhľať sa

custodiō, ĩre strážiti', chrániť
damnō, āre, āvī, ātum odsúdiť, trestať (za niečo – gen.); *capitis damnāre* odsúdiť na smrť
dē o; z, zo; podľa (predl. s abl.)
dea, ae, f. bohyňa
dēbeō, ēre, dēbuī, dēbitum byť dlžný, mať (povinnosť), musieť
December, bris, m. december
dēcernō, ere, crēvī, crētum rozhodovať; ustanoviť, určiť
decōrus, a, um čestný, slušný
dēfendō, ere, fendī, fensum odražať, odvracať (niekoho, niečo – acc.); brániť, obraňovať, chrániť, hájiť (pred niekým – *ab* s abl.)
dēlectō, āre tešiť, robiť radosť, baviť, zabávať; pas. **dēlectārī** zabávať sa niečím, tešiť sa z niečoho (s. abl.)
dēleō, ēre, ēvī, ētum ničiť, hubiť
dēliberō, āre, āvī, ātum uvažovať, premýšľať
dēterreō, ēre, uī, itum odstrašovať; odvracať, odradzovať, odhovárať
deus, ī, m. boh
dexter, (e)ra, (e)rum pravý; priaznivý, šťastný
dīcō, ere, dīxī, dictum hovoriť, vravieť, rozprávať; nazývať, menovať
diēs, ēī, m. deň, doba, lehota; *diēs nātālis* narodeniny; *in diēs* deň čo deň
difficilis, e ťažký, obťažný, namáhavý; **difficilia**, ium, n. ťažkosti
difficultās, ātis, f. ťažkosť, obtiaž; núdza
diffidō, ere, diffisus sum nedôverovať
digitus, ī, m. prst
diligēns, entis pozorný, starostlivý, svedomitý, usilovný
diligō, ere, lēxī, lēctum vyberať, mať rád, milovať
dīmittō, ere, mīsī, missum vysieľať, rozpúšťať, prepúšťať, púšťať; zanechávať *spem dīmittere* vzdať sa nádeje (na niečo – gen. obj.)
discipulus, ī, m. žiak
discō, ere, didicī, – učiť sa
diū dlho; komp. **diūtius**; superl. **diūtissimē**
dīves, vitis bohatý; **dīves**, vitis, m. boháč
dīvitiae, ārum, f. bohatstvo
dō, dare, dedī, datum dať, dávať, poskytovať, darovať; *operam dare* vynakladať úsilie na niečo, venovať sa niečomu, zaoberať sa niečím (dat.)
doceō, ēre, docuī, doctum učiť, vyučovať, poučovať
doctus, a, um učený, znalý
doleō, ēre, uī, dolitūrus cítiť bolesť (bolí ma – *dolet mihi*); smútiť, truchliť, trápiť sa (pre niečo – acc. al. *dē* s abl.)
domina, ae, f. pani
dominor, ārī, ātus sum vládnuť, panovať, byť pánom
dominus, ī, m. pán
domus, ūs, f. dom; *domī* doma, *domum* domov, *domō* z domu

dōnec dokiaľ, pokiaľ (čas. spojka)
dūcō, ere, dūxī, ductum ťahať, viesť; (o vojsku) tiahnuť
dulcis, e sladký
dux, ducis, m. vodca, veliteľ, vládca
ē, **ex** z, zo; od; podľa (predl. s abl.)
ēducō, āre, āvī, ātum vychovávať
ego ja
epistula, ae, f. list
eques, itis, m. jazdec
equus, ī, m. kôň
Erasmus, ī, m. Erasmus; *E. Rotterodamus* Erasmus Rotterdamský, holandský humanista
errō, āre, āvī, ātum blúdiť, túlať sa, mýliť sa, chybiť
error, ōris, m. omyl, chyba
ērudīō, ĩre, ĩvī (īī), ĩtum vzdelávať
et – **et** aj – aj, i – i
et a, i, aj (zluč. spojka)
etiam aj, tiež, taktiež; ešte
etsī hoci, aj keď (prípust. spojka)
ēvellō, ere, vellī, vulsum vyrvať, vytrhnúť; odstrániť, zničiť
ēventus, ūs, m. výsledok, úspech, neúspech, koniec
exemplar, āris, n. príklad, vzor
exemplum, ī, n. príklad
exerceō, ēre, uī, itum cvičiť (niečo – acc., niekoho – acc., v niečom – *in* s abl. alebo iba abl.); **exercēri** cvičiť sa (v niečom – *in* s abl. alebo iba abl.)
exercitus, ūs, m. vojsko
expellō, ere, pulī, pulsum vyháňať, vyhostiť, zaháňať
expōnō, ere, posuī, positum vyložiť, položiť; (o deťoch) odhodiť, pohodiť; vysvetliť, opísať
expugnō, āre, āvī, ātum dobyvať, vydobývať; podrobiť si, podmaniť si; vynútiť si
exsilium, īī, n. vyhnanstvo
expectō, āre, āvī, ātum čakať, očakávať
fābula, ae, f. báj, bájka, povesť, rozprávka
faciēs, ēī, f. zovňajšok, tvár, vzhľad
facile ľahko
facilis, e ľahký (na uskutočnenie)
faciō, ere, fecī, factum robiť, konať; zhotovovať, stavať
factum, ī, n. čin, skutok; dielo, výtvor; prípad, udalosť; skutočnosť, výsledok
falsus, a, um oklamaný; klamný, nepravdivý, falošný; **falsum**, ī, n. klam, lož, výmysel
fateor, ērī, fassus sum priznávať sa, vyznávať
Februārius, īī, m. február
fēlix, ĩcis šťastný
fēmina, ae, f. žena
ferē skoro, takmer
ferrum, ī, n. železo, meč
fessus, a, um unavený, vyčerpaný
fidēs, eī, f. viera, dôvera; vernosť, oddanosť; *fidem habere* dôverovať (niekomu – dat.)
fidus, a, um verný
filia, ae, f. dcéra

filius, iī, m. syn
finitimus, a, um pohraničný, susedný; blízky, príbuzný
firmō, āre, āvī, ātum upevňovať, posilňovať, otužovať; potvrdzovať
flōs, ōris, m. kvet
flūmen, inis, n. rieka
fōns, fontis, m. prameň, žriedlo, zdroj, studňa
forma, ae, f. výzor, podoba, forma
fortasse asi, možno
fortis, e silný, udatý, statočný, hrdinský
fortitūdō, inis, f. udatnosť, statočnosť
frāter, tris, m. brat
frūctus, ūs, m. plod, ovocie; úroda
fundō, āre, āvī, ātum klásť základy, zakladať, stavať
futūrus, a, um budúci; **futūrum**, ī, n. budúcnosť
Gallī, ōrum, m. Galovia, kmene sídliače v dnešnom Francúzsku a Belgicku
Gallicus, a, um galský
gaudeō, ēre, gāvīsus sum radovať sa, tešiť sa
genitīvus, a, um pochádzajúci od koho, čoho; druhý pád (v gram. spolu so subst. *cāsus* = pád)
gēns, gentis, f. rod, kmeň, národ, pokolenie
genū, ūs, n. koleno
genus, eris, n. rod, druh, pokolenie
Germānus, ī, m. Germán, obyvateľ Germánie
gerō, ere, gessī, gestum niesť; konať, vykonávať, viesť; tráviť, počínať si; *bellum gerere* viesť vojnu
glōria, ae, f. sláva
Graecia, ae, f. Grécko
Graecus, a, um grécky
Graecus, ī, m. Grék
grammatica, ae, f. gramatika
grammaticus, ī, m. gramatik
grātia, ae, f. obľuba, vďačnosť, vďaka; milosť; *grātiās agere* vzdávať vďaku, ďakovať
grātus, a, um milý, vítaný, obľúbený, príjemný
gravis, e ťažký; vážny, dôležitý
habeō, ēre, uī, itum mať
Hannibal, alis, m. Hannibal, kartáginský vodca v 2. púnskej vojne (218 – 201 p. n. l.)
hauriō, īre, hausī, haustum čerpať, naberať
Helvētīi, ōrum, m. Helvét'ania, galský kmeň sídliači v terajšom Švajčiarsku
herba, ae, f. bylina, rastlina; tráva
herī včera
hic, haec, hoc tento
hiemō, āre, āvī, ātum tráviť zimu, zimovať, prezimovať
hiems, mis, f. zima
hilarō, āre, āvī, ātum rozveseľovať
historia, ae, f. história, dejiny
hodiē dnes
Homērus, ī, m. Homér, starogrécky básnik, predpokladaný autor eposov Ilias a Odyssea
homō, inis, m. človek
honestus, a, um vážený, dôstojný, čestný

honor (honōs), ōris, m. česť, počesť, pocta, úcta, vážnosť, vyznamenanie, hodnosť
hōra, ae, f. hodina; obdobie, čas
Horātius, iī, m. Quīntus Horātius Flaccus, rímsky básnik (65 – 8 p. n. l.)
hortor, ārī, ātus sum povzbudzovať, vyzývať, nabádať
hortus, ī, m. záhrada
hostis, is, m. nepriateľ
hūmānus, a, um ľudský
Chrīstus, ī, m. Kristus; *ante/post Chrīstum nātum* – pred Kristom/po Kristovi
iaceō, ēre, uī, – ležať
iam už
īdem, eadem, idem ten istý
idōneus, a, um vhodný, súci
ignis, is, m. oheň, požiar
ignōscō, ere, nōvī, nōtum odpustiť, prepáčiť (niekomu – dat.; niečo – acc. al. gen.)
ille, illa, illud onen
illustris, e jasný, znamenitý, slávny
imāgō, inis, f. obraz, podobizeň; predstava
imitor, ārī napodobňovať
immineō, ēre vyčnievať, hroziť
impatiens, entis neznášajúci, netrpezlivý
imperātor, ōris, m. veliteľ, vojvodca; cisár, panovník, vládár
imperium, iī, n. rozkaz, príkaz, nariadenie, vláda, moc, ríša
imperō, āre, āvī, ātum rozkazovať, nariaďovať, vládnuť
impetus, ūs, m. náraz, útok; *impetum facere* útočiť, zaútočiť
improbus, a, um nešľachetný, hanebný
in v, na (predl. s abl. na ot. kde?); do, na (predl. s acc. na ot. kam?); (vz'ah) k, ku, na, proti, voči
incendō, ere zapáliť, spáliť; rozpáliť, rozohniť, podnieť
incertus, a, um neistý, neurčitý, nespoľahlivý
incīdō, ere cídī, cīsum vyryť, vytesať (do niečoho – dat. al. *in* s acc. al. abl.); narezať; zničiť
incidō, ere, cidī padnúť (na niečo, do niečoho – dat. al. *in* s acc.); upadnúť, dostávať sa (*in morbum incidere* – ochorieť)
incipiō, ere, cēpī, ceptum začínať
incola, ae, m. obyvateľ
incolō, ere, coluī, cultum obývať, bývať, sídliť
incrēdibilis, e neuveriteľný
industria, ae, f. usilovnosť
industrius, a, um usilovný
infēlix, īcis nešťastný
ingēns, entis ohromný, nesmierny
inimicus, ī, m. nepriateľ
iniūria, ae, f. bezprávie, krivda
īnscrīptiō, ōnis, f. nápis, nadpis
īnstruō, ere, strūxī, structum stavať, postaviť, vybudovať, zriadiť, zostaviť, usporiadať, pripraviť, vystrojiť
īnsula, ae, f. ostrov

intellegō, ere, lēxī, lectum rozoznávať, poznávať; chápať, rozumieť; vedieť
inter medzi (predl. s acc.)
interrogō, āre, āvī, ātum pýtať sa (niekoho – acc., na niečo – *dē* s abl.)
interrumpō, ere, rūpī, ruptum prerušiť, pretrhnúť, strhnúť
intersum, interesse, interfui byť medzi niečím (pri niečom), zúčastňovať sa (niečoho, na niečom – dat. al. *in* s abl.)
inveniō, ĩre, vēnī, ventum nájsť, nachádzať, objaviť, vynachádzať, vynájsť
ipse, ipsa, ipsum sám
ira, ae, f. hnev
is, ea, id ten; on
iste, ista, istud tentohľa
ita tak, a tak, takto
Italia, ae, f. Itália
itaque a tak, preto, teda
iter, itineris, n. cesta, pochod
iucundus, a, um príjemný, vítaný, milý
Iugurtha, ae, m. Jugurta, numidský kráľ (Numidia – terajší Alžír)
iūs, iūris, n. právo
iustus, a, um spravodlivý; náležitý, odôvodnený
iuventūs, ūtis, f. mladosť, mladý vek; mládež
iuvō, āre, iūvī, iūtum obveseľovať, tešiť, pomáhať (s acc.)
Kalendae, ārum, f. Kalendy, prvý deň v mesiaci
labor, ōris, m. práca, námaha
labōrō, āre, āvī, ātum pracovať
lapideus, a, um kamenný, z kameňa
Latīnus, a, um latinský
lātus, a, um široký, šírý
laudō, āre, āvī, ātum chváliť
Laugariciō, ōnis, f. Laugaricio, staroveký názov osady na území dnešného Trenčína alebo v jeho blízkosti známy z nápisu na trenč. skale
lēgātus, ī, m. vyslanec, legát
legiō, ōnis, f. légia (ríms. pluk v počte 3-6 tisíc vojakov)
legō, ere, lēgī, lēctum zbierať, zhromažďovať; čítať
lēx, lēgis, f. zákon
libenter rád, s radosťou, ochotne; dobrovoľne
liber, brī, m. kniha
liber, era, erum slobodný, voľný
liberī, ōrum, m. deti
liberō, āre, āvī, ātum oslobodzovať, zbavovať (niekoho – acc.; <od> niečoho – abl.)
libertās, ātis, f. sloboda, voľnosť
lignus, a, um drevený
lingua, ae, f. jazyk
littera, ae, f. písmeno; písmo; pl. **litterae**, ārum, f. list, listina; spis, dielo, kniha; vedy, náuky, písomníctvo, literatúra
locus, ī, m. miesto (pl. obyčajne **loca**, ōrum, n.; **locī**, ōrum, m. miesta v knihách), priestor, krajina
longitūdō, inis, f. dĺžka
longus, a, um dlhý
loquor, loquī, locūtus sum hovoriť, zhovárať sa

lūna, ae, f. mesiac (na oblohe)
lūx, lūcis, f. svetlo
lyra, ae, f. lýra
magister, trī, m. učiteľ
magistra, ae, f. učiteľka
magistrātus, ūs, m. úrad, úradník
magnopere veľmi
magnus, a, um veľký
maiōrēs, um, m. predkovia
male zle
malum, ī, n. zlo
malus, a, um zlý
manus, ūs, f. ruka; hŕstka, mužstvo, čata
mare, is, n. more; *terrā marique* na zemi i na mori
Martius, a, um Martov, zasvätený Martovi; (mēnsis) **Martius** marec
māter, tris, f. matka
maximē najviac
medius, a, um prostredný, stredný; uprostred
memor, oris pamätlivý, pamätajúci sa (na niečo – acc. al. gen.)
memorābilis, e pamätihodný, slávny
memoria, ae, f. pamäť, pamiatka
mēns, mentis, f. myseľ, duch, duša; zmýšľanie
mēnsis, is, m. mesiac (ako doba)
mentior, īrī, ĩtus sum klamať, luháť
metō, ere, messuī, messum žať, kosiť
meus, a, um môj
mīles, itis, m. vojak
militāris, e vojenský
minuō, ere, uī, ūtum zmenšovať, oslabovať
miser, era, erum biedny, nešťastný, úbohý
mittō, ere, mīsī, missum posilať
mōbilis, e pohyblivý, nestály, menlivý, premenlivý
modo len, iba; práve, práve vtedy, nedávno
molestus, a, um ťažký, nepríjemný, na obtiaž
moneō, ěre, uī, ĩtum napomínať
mōnstrō, āre, āvī, ātum ukazovať
monumentum, ī, n. pamiatka, pomník
morbis, ī, m. choroba
morior, morī, mortuus sum zomrieť, umrieť
moror, ārī, ātus sum zdržiavať sa
mors, mortis, f. smrť
mortuus, a, um mŕtvy
mōs, mōris, m. mrav, zvyk, obyčaj
moveō, ěre, mōvī, mōtum hýbať, dojímať, podnecovať
multitūdō, inis, f. množstvo, veľký počet
multō omnoho, oveľa
multus, a, um mnohý; **multa**, ōrum, n. mnoho, mnohé veci
mundus, ī, m. svet, vesmír, ľudstvo
mūniō, ĩre, ĩvī, ĩtum stavať opevnenie, opevňovať; chrániť
mūrus, ī, m. múr, hradba
mūtō, āre, āvī, ātum meniť
nam lebo, ved', totiž
narrō, āre, āvī, ātum rozprávať, hovoriť
nāscor, nāscī rodíť sa, narodiť sa, vznikáť

nāsus, ī, m. nos
nātālis, e týkajúci sa narodenia; rodný
nātiō, ōnis, f. kmeň, národ
nātūra, ae, f. prirodzenosť, (prirodzená) povaha, príroda, podstata
nauta, ae, m. námorník
nāvigō, āre, āvī, ātum plaviť sa (na lodi)
nāvis, is, f. loď
nē nie (záporka); **nē ... quidem** ani
necessārius, a, um nutný, nevyhnutný, potrebný
necessitās, ātis, f. nutnosť, nevyhnutnosť; naliehavosť, tieseň; nevyhnutná potreba
necō, āre, āvī, ātum zabíjať, usmrcovať
negō, āre, āvī, ātum tvrdiť, hovoriť, že nie; popierať, zapierať; odopierať, nedopriať
nēmō nikto
neque (nec) a nie, ani; **neque – neque** ani – ani
nesciō, īre, īī (īvī), ītum nevedieť, nepoznať
nihil (nīl) nič
nisi ak nie, ak ne- (podm. spojka)
nōbilis, e vznešený, urodzený, šľachtický; **nōbilis**, is, m. šľachtic
noceō, ēre, uī, itum škodiť
nōmen, inis, n. meno, pomenovanie, názov
nōminō, āre, āvī, ātum menovať, volať, nazývať
nōn nie
nōndum ešte nie
nōnnūllus, a, um nejaký, niektorý
nōnnumquam niekedy
nōs my
nōscō, ere, nōvī, nōtum poznávať
noster, tra, trum náš
nōtus, a, um známy
novus, a, um nový
nox, noctis, f. noc
nūbilus, a, um zamračený, oblačný; temný; nepriaznivý
nūllus, a, um nijaký, žiadny
numerō, āre, āvī, ātum počítať; pokladať (niekoho – acc.; za niečo – acc.)
numerus, ī, m. číslo, počet
Numida, ae, m. Numid'an
numquam (nunquam) nikdy
nunc teraz; **nunc – nunc** tu – tu, hneď – hneď
nuntiō, āre, āvī, ātum oznamovať
nuntius, īī, m. posol, správa
nūper nedávno, kedysi
ō ó!, ah! (citoslovce)
oboediō, īre, īī (īvī), ītum poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
obsum, obesse, obfūī (offūī), obfutūrus škodiť
obtemperō, āre, āvī, ātum poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
occupō, āre, āvī, ātum obsadiť, zabrať, prepadnúť, zmocniť sa
oculus, ī, m. oko
odium, īī, n. nenávisť
offendō, ere, fendī, fēnsū naraziť (na niečo – acc.); stretnúť; poraniť, uraziť
officium, īī, n. úrad, povinnosť

ōlim kedysi, pred časom, dávno; raz
omnis, e všetok, každý; samostatné neutrum
omnia = *omnēs rēs* všetky veci, všetko
opera, ae, f. práca
oppidum, ī, n. mesto, mestečko
opus, eris, n. dielo, práca
ōrātiō, ōnis, f. reč; (hovorený alebo písaný) prejav
ōrātor, ōris, m. rečník
ordō, inis, m. rad, poradie; vrstva; stav, (občianska) trieda
ornō, āre, āvī, ātum zdobiť, ozdobovať
ōrō, āre, āvī, ātum prednášať, rečniť; prosiť, žiadať (niekoho – acc., o niečo – acc.)
orthographia, ae, f. pravopis
ōs, ōris, n. ústa, tvár
Ovidius, īī, m. Publius Ovidius Naso, rímsky básnik (43. p. n. l. – 17 n. l.)
paenitet, ēre, uit **mē** ľutujem (niečo – gen.), je mi ľúto
pār, paris rovnaký, rovný, roveň
parēns, entis, m. f. otec, matka; **parentēs**, um, m. rodičia
pāreō, ēre, uī (pāritūrus) poslúchať (niekoho, niečo – dat.)
parō, āre, āvī, ātum pripravovať, chystať; pripravovať sa, chystať sa; získať (si)
pars, partis, f. časť, strana
parvus, a, um malý
patefaciō, ere, fēcī, factum otvárať, sprístupňovať; odhaľovať, prezrádzať
pateō, ēre, uī byť otvorený, prístupný; rozprestierať sa, rozkladať sa; byť zrejmy, byť zjavný
pater, tris, m. otec
patior, paī, passus sum znášať, trpieť, vydržať, strpieť
patria, ae, f. vlast'
patrius, a, um otcov, otcovský
paucus, a, um skromný, nepatrný; **paucī**, ae, a málokto, iba niekoľkí, málo, malý počet; **pauca**, ōrum, n. málo
pauper, eris (abl. -e, gen. pl. -um) chudobný; **pauper**, eris, m. chudák
Pausaniās, ae, m. Pausaniás, spartský kráľ, víťaz nad Peržanmi pri Platajách (479 p. n. l.)
pāx, pācis, f. mier
pecūnia, ae, f. majetok, peniaze
pellō, ere, pepulī, pulsum poháňať; odháňať, vyháňať; vyobcovať, vypovedať
perīculum, ī, n. nebezpečenstvo
perītus, a, um skúsený
permaneō, ēre, mānsī, mānsūrus trvať, vytrvať, zotrvať, vydržať, zostať
persequor, sequī, secūtus sum nasledovať, sprevádzať, prenasledovať
perspiciō, ere spexī, spectrum prehliadať, prezeráť (si), pozorovať; poznať, porozumieť; presvedčiť sa
persuādeō, ēre, suāsī, suāsūm prehovárať, presvedčať (niekoho – dat.; o niečom – *dē* s abl.)

pēs, pedis, m. noha
petō, ere, īvī (īī), ītum smerovať, ponáhl'at' sa; dorázať, útočiť, napadnúť; žiadať, prosiť (niekoho – ab s abl., o niečo – acc.), uchádzať sa
philosophus, ī, m. filozof
piger, gra, grum lenivý
placeō, ēre, uī, itum páčiť sa; neos. **placet** niekomu (dat.) sa páči, zdá (niekto uznáva za) dobré; rozhodnúť
plēbs, plēbis, f. ľud; plebejci
plērīque, plēraeque, plēraque väčšina, veľmi mnohí
plūrālis, e množný; množné číslo (v gramatike spolu so subst. *numerus* = číslo)
plūs, plūris viac, pl. **plūrēs**, plūrium viacerí, početnejší, hojnejší
poēta, ae, m. básnik
pōnō, ere, posuī, positum odkladať; prestávať, nechávať; klásť; voj. postaviť, rozostaviť; *vītam ponere* ukončiť život
pōns, pontis, m. most
populus, ī, m. národ; ľud, ľudia, obyvateľstvo
porta, ae, f. brána
portō, āre, āvī, ātum niesť, prinášať
portus, ūs, m. prístav
possum, posse, potuī môcť, zmôcť, dokázať
post po (predl. s acc.)
post potom, neskôr (adv.), **post** – **quam** potom – ako; za, po (predl. s acc.)
postea potom, neskôr, ďalej
posterus, a, um nasledujúci, budúci; komp. **posterior**, ius zadnejší, zadný, neskorší; superl. **postrēmus**, a, um najzadnejší, posledný
postrēmō konečne, napokon
potestās, ātis, f. moc, sila, vláda; úradná moc, úrad
pōtiō, ōnis, f. pitie, nápoj
potiōr, īrī, potītus sum zmocniť sa (niečoho – abl. al. gen.)
praeceptum, ī, n. rozkaz, príkaz, nariadenie, rada
praecipuē zvlášť, predovšetkým, hlavne, najmä
praeclārus, a, um veľmi jasný, veľmi slávny, preslávený, povestný, znamenitý, vynikajúci
praeda, ae, f. korisť
praestō, āre, stitī, stitum vynikať (niečím – abl.; nad niekým – dat.); poskytovať, dávať; neos. **praestat** s inf. je lepšie
prātum, ī, n. lúka
prīncipium, īī, n. počiatok, začiatok
prior, prius prednejší, predný; skorší, prvší, predošlý; **prius** prv, skôr
prō pre, za, miesto, namiesto (predl. s abl.)
probō, āre, āvī, ātum skúšať, schvaľovať, osvedčovať
probus, a, um šľachetný, poctivý, dobrý
procella, ae, f. búrka
prōcessus, ūs, m. postupovanie, postup
prōdūcō, ere, dūxī, ductum vyvádzať, predvádzat'; rozťahovať; preťahovať, predlžovať

proelium, īī, n. bitka, boj
proficīscor, proficīscī, profectus sum vydať sa (niekam), odísť, odtiahnuť, vytriahnuť, tiahnuť
properō, āre, āvī, ātum ponáhl'at' sa
proprius, a, um vlastný
propter blízko, vedľa; pri, pre, kvôli, zásluhou (adv., predl. s acc.)
prōsum, prōdesse, prōfuī. prōfutūrus byť užitočný, byť na úžitok, prospievať, byť na prospech
prōverbium, īī, n. príslovie, porekadlo
prōvincia, ae, f. provincia, kraj
proximus, a, um najbližší, posledný
prūdētia, ae, f. znalosť, múdrosť, rozvážnosť
pūblicus, a, um verejný, štátny
puella, ae, f. dievča
puer, erī, m. chlapec
pueritia, ae, f. detstvo, detský vek
pugna, ae, f. bitka
pugnō, āre, āvī, ātum bojovať
pulcher, chra, chrum pekný, krásny
Pūnicus, a, um púnsky
pūniō, īre, īvī, ītum trestať
quaerō, ere, sīvī, sītum hľadať; pýtať sa (niekoho – *ex/ab* s abl.)
quam ako, než
quandō kedy
-que a, i (príklonná zluč. spojka)
quī, quae, quod ktorý, aký
quīdam, quaedam, quoddam ktorýsi, akýsi, niektorý
quis, quid kto, čo
quisque, quidque každý, každé; **quisque**, quaeque, quodque každý
quod pretože (dôv. spojka)
quotannīs každoročne
rādīx, īcis, f. koreň; základ, pôvod
ratīō, ōnis, f. počet, zoznam; rozum; dôvod, záujem; spôsob
reddō, ere, didī dať naspäť, vrátiť
refugium, īī, n. útočisko, útočisko
regiō, ōnis, f. kraj, krajina, oblasť
regō, ere, rēxī, rēctum riadiť, viesť, spravovať, ovládať
rēgula, ae, f. pravidlo
religiō, ōnis, f. náboženstvo, náboženská viera, zbožnosť
relinquō, ere, līquī, lictum zanechávať, opustiť
reliquus, a, um ostávajúci, zvyšný, ostatný
Remus, ī, m. Remus, Romulov brat
rēs, reī, f. vec, predmet, podstata; záležitosť, situácia; *rēs pūblica* vec verejná, štát; *rēs militāris* vojenstvo; *rēs secundae* priaznivé pomery, šťastie; *rēs adversae* nepriaznivé pomery, nešťastie; *rēs gestae* činy; *rēs parva* maličkosť; *rēs bene gesta* úspech
rescribō, ere, scripsī, scriptum odpísať, písomne odpovedať, napísať odpoveď
respondeō, ēre, spondī, spōnsum odpovedať
respōnsum, ī, n. odpoveď

restitūō, ere, uī, ūtum spāt' (opäť, znovu) posta-
viť, obnoviť; povolať späť (z vyhnanstva)
revertor, revertī, revertī (part. perf. reversus)
vracať sa
rēx, rēgis, m. kráľ
Rhēnus, ī, m. Rýn
rītus, ūs, m. posvätný poriadok, náboženský
obrad; zvyk, obyčaj
rixor, ārī, ātus sum hádať sa (pre niečo – *dē* s abl.)
Rōma, ae, f. Rím
Rōmānus, a, um rímsky; **Rōmānus**, ī, m. Ríman
Rōmulus, ī, m. Romulus, mýtický zakladateľ
Ríma, Remov brat
rosa, ae, f. ruža
ruīna, ae, f. pád, úpadok, zrútenie sa; zrúcanina
rūsum (rūsus) späť; opäť, znova, znovu
saeculum (saeculum), ī, n. ľudský vek, pokolenie;
vek, doba, storočie
saepe často
Sallustius, iī, m. rímske rodové meno;
C. Sallustius Crispus rímsky dejepisec
salūs, ūtis, f. zdravie, blaho, spása; pozdrav
salūtāris, e zdravý, liečivý
salūtō, āre, āvī, ātum zdraviť, pozdravovať, vítať
sanciō, īre, sānxī, sāntum posvätiť; slávnostne
ustanoviť; *lēgem sancīre* ustanoviť zákon
sānus, a, um zdravý
sapiēns, entis múdry, rozumný; **sapiēns**, entis,
m. mudrc
sapientia, ae, f. múdrosť
satis dost', nadostač, dostatočne, dostačujúci
sciō, scīre vedieť, poznať
scītum, ī, n. uznesenie, rozhodnutie; (v abl. sg. aj
forma *scītū* zo **scītus**, ūs, m.)
scrībō, ere, scrīpsī, scrīptum písať
scrīptor, ōris, m. spisovateľ
secundus, a, um druhý; priaznivý, šťastný
sed ale, avšak, však
sēdēs, is, f. sedadlo, kreslo; sídlo, domov, príbytok
sēmentis, is, f. siatie, siatina; *sēmentem facere* siať
semper vždy
senātor, ōris, m. senátor
senātus, ūs, m. senát
Seneca, ae, m. rodové meno Annaeovcov;
L. Annaeus Seneca rímsky stoický filozof,
Neronov učiteľ
senēscō, ere, senuī starnúť, slabnúť
senex, senis starý; **senex**, is, m. starec
sēnsus, ūs, m. pocit, vnem, cit; zmysel
sententia, ae, f. mienka, myšlienka, úmysel
sepeliō, īre, īvī (īī), sepultum pochovávať
sequor, sequī, secūtus sum nasledovať (za
niekým, niečím; po niekom, niečom), sprevádzať
(niekoho, niečo), ísť za (niekým, niečím),
prenasledovať – acc.
seriēs, ēī, f. rad
sērō neskoro
serviō, īre, īvī (īī), ītum slúžiť
servō, āre, āvī, ātum zachovávať; chrániť,
zachrániť; *officium servāre* – plniť si povinnosť

servus, ī, m. otrok, sluha
sevērus, a, um prísny
schola, ae, f. škola
sī ak (podm. spojka)
sīc tak, takto
signum, ī, n. znak, znamenie, signál, odznak
(oddielu), zástava
silva, ae, f. les
similitūdō, inis, f. podobnosť
simulātiō, ōnis, f. pretvarovanie sa, pred-
stieranie, zámienka
sine bez (predl. s abl.)
singulāris, e jediný; týkajúci sa jednotlivca;
jednotné číslo (v gramatike spolu so subst.
numerus = číslo)
sinister, tra, trum ľavý; nepriaznivý
socius, iī, m. spojenec, druh
Sōcratēs, is, m. Sokrates, starogrécky filozof
sōl, sōlis, m. slnko
soleō, ēre, solitus sum mať vo zvyku
sōlum len, iba; *nōn sōlum, sed etiam* nielen, ale aj
sōlus, a, um sám, jediný; len, iba (doplň.)
solvō, ere, solvī, solūtum rozviazať, uvoľniť;
(o dlhoch) zaplatiť, splatiť
sonitus, ūs, m. zvuk
Sparta, ae, f. Sparta, hlavné mesto Lakónie (na
Peloponézskom poloostrove v Grécku)
speciēs, ēī, f. pohľad, výzor, vzhľad; zámienka;
druh
spectō, āre, āvī, ātum dívať sa, pozeráť sa, hľadiť
(na niečo – acc.)
spērō, āre, āvī, ātum očakávať; dúfať
spēs, ēī, f. nádej (na niečo – gen.)
spīritus, ūs, m. vzduch, dych; duch
statua, ae, f. socha
stēlla, ae, f. hviezda
studeō, ēre, uī usilovať sa, snažiť sa; usilovne sa
niečomu venovať, študovať
stultus, a, um hlúpy, pochabý
suādeō, ēre, suāsī, suāsum radíť
sum, esse, fuī, futūrus byť
summus, a, um najvyšší
superō, āre, āvī, ātum prevyšovať, premáhať,
prekonať, víťaziť; vynikať
suus, a, um svoj
tabula, ae, f. doska, tabuľa; obyč. v pl. listina,
zápis, spis, zoznam
tamen predsa, jednako
tantum iba, len
templum, ī, n. chrám
tempus, oris, n. čas, doba, okamih, chvíľa
teneō, ēre, tenuī, tentum držať; držať sa,
pridržiavať sa (niečoho – acc.); *memoriā
tenēre* pamätať si, mať na pamäti
ter trikrát, tri razy
terra, ae, f. zem, kraj, krajina
timeō, ēre, uī báť sa, obávať sa (koho, čoho – acc.;
o koho – dat.)
timor, ōris, m. strach, obava (z niečoho/niekoho,
pred niečím/niečím – gen.)

Titus Lucretius Cārus, gen. Titī Lucretiī Cārī, rímsky básnik (okolo 98 – 55 p. n. l.)
tōtus, a, um celý, úplný, všetok
trādūcō, ere, duxī, ductum prevádzať, prepravovať
trahō, ere, traxī, tractum ťahať, priťahovať, vťahovať, vzťahovať
trāns cez, za (predl s acc.)
tribuō, ere, uī, ūtum preukazovať, udeľovať
trīstis, e smutný, zarmútený
triumvirātus, ūs, m. triumvirát, úrad triumvira
Trōia, ae, f. Trója
tū ty
tum tu, vtedy; **tum – tum** tu – tu, hneď – hneď
tunc vtedy, tu, tu potom
tūtēla, ae, f. ochrana
tuus, a, um tvoj
ubī (ubi) kde
umbra, ae, f. tieň
urbs, urbis, f. mesto
usque neustále; až tak (ďaleko, dlho); **usque ad** až do, až k
ut ako
uterque, utraque, utrumque obidvaja, obaja, jeden i druhý
ūtilis, e užitočný
valdē silne, mocne, veľmi
valeō, ēre, uī, itūrus byť silný, byť zdravý, byť schopný, platiť; mať vplyv, zavážiť; môcť, vedieť
valētūdō, inis, f. zdravie
varietās, ātis, f. rozmanitosť
variō, āre, āvī, ātum spetrovať, obmieňať
varius, a, um rôzny, rozličný, rozmanitý, pestrý, premenlivý
vastō, āre, āvī, ātum pustošiť, plieniť
veniō, īre, vēnī, ventum prichádzať, prísť, prikróčiť, dostať sa
ventus, ī, m. vietor
vēr, vēris, n. jar
verbum, ī, n. slovo; gram. sloveso

vereor, ērī, veritus sum báť sa, obávať sa (niekoho, niečoho – acc.), vážiť si
Vergilius, iī, m. Vergílius, rímsky básnik (70 p. n. l. – 19 n. l.)
vēritās, ātis, f. pravda
vērō naozaj, veru, vskutku; ale, však, avšak
versō, āre, āvī, ātum obracať, krútiť, točiť; **versor**, ārī obracať sa; zaoberať sa (niečím – in s abl.)
vērus, a, um pravý, pravdivý, skutočný; **vērum**, ī, n. pravda; *vērum dīcere* hovoriť pravdu
vester, stra, strum váš
vetus, eris starý, dávny (abl. sg. *vetere*; nom. pl. *vetera*; gen. pl. *veterum*)
via, ae, f. cesta
vīcinus, a, um susedný, blízky; **vīcīnus**, ī, m. sused
victor, ōris, m. víťaz
victōria, ae, f. víťazstvo
videō, ēre, vīdī, vīsum vidieť, navštevovať; v pas. zdať sa
vigilantia, ae, f. bdelosť, ostražitosť; pracovitosť
vincō, ere, vīcī, victum víťaziť, premáhať, porážať, prekonať (s acc.)
Vindobona, ae, f. staroveký názov mestskej osady (*oppidum*) na území dnešnej Viedne
vīnum, ī, n. víno
vīr, ī, m. muž
virtūs, ūtis, f. mužnosť, udatnosť, cnosť
vīs (acc. sg. *vim*, abl. sg. *vī*, nom. pl. *vīrēs*, gen. pl. *vīrium*) sila, násilie; úsilie
vīta, ae, f. život
vītium, iī, n. chyba
vīvō, ere, vīxī, vīctūrus žiť, byť na žive, byť živý
vocō, āre, āvī, ātum volať; nazývať (niekoho, niečo – acc.; niekým, niečím – acc.; pas. byť nazývaný niekým, niečím – nom.)
volūmen, inis, n. závit; zvitok papyrusu, kniha, spis
voluntās, ātis, f. vôľa
vōs vy
vōx, vōcis, f. hlas, reč
vulnus, eris, n. rana, zranenie